

Zarażenia *Toxocara* u psów i kotów

Czym są *Toxocara*?

Toxocara (*T. canis* u psów i *T. cati* u kotów) są dużymi nicieniami pasożytującymi w jelicie cienkim, mogącymi powodować chorobę u młodych psów i kotów. Szczenięta mogą zostać intensywnie zarażone w macicy lub z mlekiem matki. Do zarażenia kociąt dochodzi wyłącznie z mlekiem kotki. Ludzie mogą zarażać się wskutek przypadkowego spożycia jaj inwazyjnych pochodzących ze środowiska zewnętrznego lub co zdarza się rzadziej, zjedzenia zawierającego larwy, niedogotowanego mięsa pochodzącego od żywicieli paratenicznych (ssaków i ptaków).

Objawy kliniczne

Szczenięta i kocięta zarażone dużą liczbą migrujących larw mogą wykazywać objawy oddechowe. W przebiegu zarażenia mogą mieć luźne stolce, może dochodzić do ciężkich zaburzeń jelitowych, mogą być wyniszczone z rozдутым, powiększonym brzuchem. U starszych psów i kotów mogą występować patentne zarażenia *Toxocara* spp., ale rzadko prowadzą one do wystąpienia objawów klinicznych.

Epidemiologia

Toxocara canis i *T. cati* są wszechobecne w populacjach psów i kotów na całym świecie. Prewalencja patentnych inwazji zależy od sposobu utrzymania i diety zwierzęcia, ale z reguły jest najwyższa u szczeniąt i kociąt, niższa u dorastających psów i kotów, a najniższa u zwierząt dorosłych. Psy i koty zarażają się spożywając inwazyjne jaja w środowisku zewnętrznym, zjadając niedogotowane mięso lub zarażonych żywicieli paratenicznych (np. gryzonie). Jaja glist wydalone z kałem stają się inwazyjne po kilku tygodniach i mogą przetrwać w środowisku przez lata. Inwazyjne jaja z zanieczyszczonej gleby lub zwierzow mogą być źródłem zarażenia dla ludzi i zwierząt.

Rozpoznanie

Patentne zarażenia *Toxocara* są najczęściej diagnozowane w oparciu o badanie kału metodami flotacji z wirowaniem lub rzadziej, za pomocą testu antygenowego. Jaja glist *Toxocara* są łatwe do rozpoznania, jednakże identyfikacja gatunku wymaga dokładnej analizy i jest uzasadniona, ponieważ przypadki koprofagii kocięgo i psiego kału przez psy mogą prowadzić do wyników fałszywie dodatnich.

Przypadki ujemnych wyników badań kału należy traktować z ostrożnością, ponieważ (i) nie można wykluczyć zarażenia w fazie prepatentnej oraz (ii) liczba wydalanych jaj może być niższa, niż czułość metody badania.

Leczenie

Szczenięta powinny być leczone odpowiednimi lekami przeciworobaczymi od 14 dnia życia, a kocięta od 3 tygodnia życia (nie dochodzi u nich do zarażenia przed urodzeniem). Leczenie powinno być kontynuowane w odstępach 14 dniowych do 2 tygodni po odsadzeniu, a następnie co miesiąc do 6 miesiąca życia.

W celu zapobiegania zarażeniu szczeniąt, **ciężarnym sukcom** można w 40 i 55 dniu ciąży podać makrocycliczne laktony albo fenbendazol codziennie, od 40 dnia ciąży do drugiego dnia po porodzie.

Ciężarne kotki powinny być leczone emodepsydem spot-on na około siedem dni przed spodziewanym porodem, aby zapobiec przenoszeniu larw *Toxocara cati* z mlekiem matki.

Karmiące suki i kociące powinny być leczone równocześnie z pierwszym podaniem leku ich potomstwu do 2 tygodni po odsadzeniu, ponieważ w tym czasie często rozwija się u nich zarażenie patentne.

Patentnym zarażeniom u **dorosłych psów i kotów** rzadko towarzyszą objawy kliniczne, w związku z tym, jeśli nie wykonuje się regularnych badań kału, nie sposób określić, czy pies lub kot wydalają jaja glist.

Aby zminimalizować ryzyko wydalania jaj *Toxocara*, odrobaczanie należy przeprowadzać co najmniej 4 razy do roku. Alternatywą dla rutynowego odrobaczania są regularne badania kału, które powinny być wykonywane co najmniej 4 razy do roku i zakończone odrobaczaniem w przypadku stwierdzenia pozytywnego wyniku.

Comiesięczne leczenie odpowiednim środkiem przeciworobaczym minimalizuje ryzyko zarażenia patentnego i jest zalecane w sytuacjach wysokiego ryzyka (np. w przypadku karmienia nieprzetworzoną, surową dietą, polowania przez zwierzęta, dostępu do ogrodu i zanieczyszczonego środowiska) oraz gdy zwierzę przebywa w domu z małymi dziećmi lub osobami z obniżoną odpornością.

Zapobieganie zarażeniu

Psy i koty nie powinny być karmione surowym mięsem lub nie poddanym odpowiedniej obróbce termicznej, należy zwracać uwagę na to, czy zwierzęta polują. W przypadku żywienia surowym mięsem, powinno ono być poddane mrożeniu przez co najmniej 7 dni w temp. -18°C. Regularne zbieranie i usuwanie odchodów jest bardzo istotnym działaniem profilaktycznym.

Choroba odzwierzęca

Glisty *Toxocara* mają potencjał zoonotyczny. Po połknięciu jaj inwazyjnych zawierających larwę lub zjedzeniu zarażonego mięsa żywicieli paratenicznych, larwy mogą rozpocząć wędrówkę w organizmie (zespół larwy wędrującej - syndrom *larva migrans*). Może to mieć poważne następstwa dla zdrowia ludzi. Z tego powodu zarażenia *Toxocara* spp. u psów i kotów niezależnie od wieku zwierząt zasługują na specjalną uwagę.

Więcej informacji na temat zarażeń *Toxocara* można znaleźć w Przewodniku ESCCAP No 1:
Odrobaczanie psów i kotów

Kochaj i chroń przed pasożytami

1 Skrócony przewodnik Odrobaczenie psów i kotów

W Europie istnieje wiele robaków takich jak nicienie, tasieńce i przywry, które mogą wywoływać zarażenia psów i kotów.

Główne grupy wg ich bytowania u żywicieli, to:

Pasożyty jelitowe

- glisty
- włosogłówka
- tasieńce
- tęgonyjce

Pasożyty pozajelitowe

- nicienie sercowe
- nicienie podskórne
- nicienie płucne

Skrócony przewodnik dla lekarzy weterynarii - praktyków zawiera przegląd najważniejszych gatunków pasożytów i sugerowane sposoby leczenia oraz środki zapobiegania zarażeniu zwierząt i/lub ludzi.

Najważniejsze pasożyty u zwierząt towarzyszących

- 1.1 Glisty psów i kotów (*Toxocara* spp.)
- 1.2 Nicienie sercowe (*Dirofilaria immitis*)
- 1.3 Nicienie podskórne (*Dirofilaria repens*)
- 1.4 Francuski nicienie sercowy (*Angiostrongylus vasorum*)
- 1.5 Włosogłówka (*Trichuris vulpis*)
- 1.6 Tasieńce psów i kotów (*Echinococcus* spp.)
- 1.7 Tasieńce *Dipylidium caninum* (popularna nazwa ang.: tasieńce psich)
- 1.8 Tasieńce (*Taenia* spp.)
- 1.9 Tęgonyjce (*Ancylostoma* i *Uncinaria* spp.)

www.esccap.org

3 Skrócony przewodnik Zwalczanie pasożytów zewnętrznych u psów i kotów

W Europie istnieje wiele pasożytów zewnętrznych, które mogą zarażać psy i koty. Wiele ektopasożytów może pełnić rolę wektorów dla licznych czynników chorobotwórczych u zwierząt towarzyszących.

Skrócony przewodnik dla lekarzy weterynarii - praktyków zawiera przegląd najważniejszych gatunków pasożytów zewnętrznych i sugerowane sposoby leczenia oraz środki zapobiegania zarażeniu zwierząt i/lub ludzi¹.

- 3.1. Pchły: *Ctenocephalides canis*, *Ctenocephalides felis*
- 3.2. Kleszcze: *Ixodes ricinus*, *Rhipicephalus sanguineus*, *Dermacentor reticulatus*
- 3.3. Wszy i wszółcy: *Linognathus setosus*, *Trichodectes canis*, *Felicola subrostratus*
- 3.4. Ćmianki / Muchówki i komary
- 3.5. Inwazje wywołane przez roztocza:
 - a. Demodektoza (ruzyca)
 - b. Świerzbi drągniący (sarkoptoza)
 - c. Świerzbi drągniący kosa (notoedroza)
 - d. Świerzbi uszny (otodektoza)
 - e. Roztozcza z rodzaju *Cheyletiella*
 - f. Trombikulioza („swędzik jesienny”)
 - g. Roztozcza jamy nosowej u psów

¹ Więcej informacji patrz:
Przewodnik ESCCAP 02:
Zwalczanie pasożytów zewnętrznych u psów i kotów.
Przewodnik ESCCAP 05:
Zwalczanie chorób przenoszonych przez wektory u psów i kotów.

www.esccap.org

5 Skrócony przewodnik Zwalczanie chorób przenoszonych przez wektory u psów i kotów

Choroby przenoszone przez wektory mogą być wysoce patogenne dla psów i kotów. Wywoływane są przez wiele czynników zakaźnych i inwazyjnych, wśród których są wirusy, bakterie oraz pasożyty (pierwotniaki i robaki pasożytnicze).

Te patogeny są przenoszone przez różnorodne słonowgi, takie jak kleszcze, wszy, pchły i muchówki - Diptera (komary, ćmianki, muchowate - Muscidae).

Skrócony przewodnik dla lekarzy weterynarii - praktyków zawiera przegląd najważniejszych chorób przenoszonych przez wektory i sugerowane sposoby leczenia oraz środki zapobiegania zarażeniu zwierząt i/lub ludzi¹.

Najważniejsze choroby przenoszone przez wektory u zwierząt towarzyszących

- 5.1. Choroby przenoszone przez owady
 - a. Leiszmanioza psów
 - b. Dirofilarioza sercowo-płucna
 - c. Dirofilarioza podskórna i inne zarażenia flariami
 - d. Bartonelloza (choroba kocięgo pazura)
- 5.2. Choroby przenoszone przez kleszcze
 - a. Babesjoza (piropiazmia)
 - b. Erylichioza
 - c. Anaplazmoza
 - d. Borelioza (choroba z Lyme)
- 5.3. Choroby wirusowe przenoszone przez wektory
 - a. Kleszczowe zapalenie mózgu
 - b. Choroba skokowa owiec
 - c. Zakażenie wirusem Zachodniego Nilu

www.esccap.org

Na stronie Stowarzyszenia ESCCAP Polska znajdziesz ulotki oraz nowe edycje przewodników poświęconych zwalczaniu pasożytów u psów i kotów